

**ГІРСЬКА СІЛЬСЬКА РАДА
БОРИСПІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ
КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ
Р І Ш Е Н Н Я**

Про затвердження Програми боротьби з карантинними рослинами на території Гірської сільської територіальної громади Бориспільського району Київської області на 2021-2025 роки в новій редакції

З метою проведення комплексу заходів по виявленню, локалізації та ліквідації вогнищ амброзії полинолистої та борщівника Сосновського на території Гірської сільської ради покращення благоустрою, санітарного стану території Гірської сільської ради у відповідності ст. 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Гірська сільська рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Програму боротьби з карантинними рослинами на території Гірської сільської територіальної громади Бориспільського району Київської області на 2021-2025 роки, що додається у новій редакції.
2. Контроль за виконанням Програми покласти на постійні комісії Гірської сільської ради.
3. Секретарю Гірської сільської ради забезпечити оприлюднення даного рішення на офіційному сайті Гірської сільської ради

с. Гора
від 29 січня 2021 року
№ 208-6-VIII

Сільський голова

Роман ДМИТРІВ

ПРОГРАМА

боротьби з карантинними рослинами на території Гірської сільської територіальної громади Бориспільського району Київської області на 2021-2025 роки

1. Загальні положення

Програма боротьби з карантинними рослинами на території Гірської сільської територіальної громади (далі – Програма) розроблена у відповідності до статті 50 Конституції України, Законів України «Про карантин рослин» від 30.06.1993 року № 3348-XII, «Про благоустрій населених пунктів» від 06.09.2005 року № 2807-IV, «Про захист рослин» від 14.10.1998 № 180-XIV, «Про охорону земель» від 19.06.2003 № 962-IV, «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 року № 280/97-вр, «Про забезпечення санітарного та епідемічного добробуту», наказів Мінрегіонбуду України від 10.04.2006 № 105 «Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України», Мінагрополітики України від 27.01.2005 № 40 «Про затвердження Інструкції з виявлення, локалізації та ліквідації вогнищ карантинних бур'янів.

Необхідність розробки Програми викликана відсутністю комплексної системи боротьби з карантинними рослинами, насамперед амброзією полинолистою, яка набула значного поширення на території Гірської сільської ради і негативно впливає на довкілля.

Програма спрямована на розв'язання проблеми поширення карантинних рослин, зокрема, амброзії полинолистої та борщівника Сосновського, залучення до цього суб'єктів господарювання, підприємств та установ усіх форм власності та мешканців Гірської сільської територіальної громади.

2. Склад проблеми та обґрунтування необхідності її розв'язання шляхом розроблення і виконання Програми

Карантинні рослини – це особливо шкідливі адвентивні види, яких немає на території країни або вони наявні обмежено і чисельність яких регулюється спеціальними заходами.

Обмежено-поширеними є амброзія полинолиста (*Ambrosia artemisiifolia*), гірчак рожевий (повзучий) (*Achroptilon repens*), борщівник Сосновського (*H. sosnowskyi* Manden), центхрус якірцевий (малоквітковий) (*Cenchrus pauciflorus*), паслін колючий (*Solanum rostratum*), сорго алепське (гумай) (*Sorghum halepense*) та 15 видів повитиць (*Cuscuta* sp.sp.), з яких найвідомішими та поширенішими є повитиця польова (*Cuscuta campestris*) і Лемана (*C. Lehmanniana*).

Найчастіше серед рослин-алергенів у фітоценозах населених пунктів трапляються амброзія полинолиста (*Ambrosia artemisiifolia*), лутига татарська (*Atriplex tatarica*), чорноцир нетреболистий (*Iva xanthiifolia*), борщівник Сосновського (*H. sosnowskyi* Manden). Загальна маса амброзії полинолистої в структурі забур'яненості складає понад 20%. Кількість пилку в атмосферному повітрі населених пунктів значно перевищує аналогічні показники в

Європейських країнах.

Амброзія полинолиста як адвентивний вид, при відсутності стримуючих факторів (хвороб та шкідників) швидко розповсюджується, перемагаючи в конкуренції з місцевими видами завойовує нові території.

Причиною швидкого поширення амброзії полинолистої у населених пунктах є те, що цей вид має ряд біологічних особливостей, до яких належать:

висока насіннева продуктивність (80-100 тис. штук з однієї рослини);

насіння молочної та воскової стиглості здатне дозрівати і давати повноцінні сходи, зберігаючи життєздатність протягом 40 років, чим утворюється значний за обсягом запас насіння у ґрунті;

рослина має потужну кореневу систему, що проникає вглиб до 4 м;

рослині властива висока регенераційна здатність, після скошування амброзія здатна давати від корневих частин нові паростки, які утворюють суцвіття і формують життєздатне насіння;

рослина здатна добре витримувати (до 2 тижнів) підтоплення, утворюючи при цьому додаткове коріння.

Розвиваючи велику надземну вегетативну масу, амброзія полинолиста здатна пригнічувати і витіснити як культурні рослини, так і бур'яни.

При великому забур'яненні надмірно висушуються й виснажуються ґрунти. Дослідження показують, що на утворення однієї тони сухої речовини, амброзія полинолиста виносить з ґрунту 15,5 кг азоту, 1,5 кг фосфору, а також близько 950 тон води.

Амброзія полинолиста засмічує вулиці та подвір'я, узбіччя доріг, залізничні насипи, береги водойм, пустирі, створює неестетичний, занедбаний вигляд територій парків, скверів та інших зелених зон населених пунктів.

Крім шкідливого впливу на культурні рослини, негативно впливає на здоров'я людини. Пилкок рослин з роду амброзія є сильним алергеном і викликає алергічні захворювання (бронхіальна астма, алергічний риніт, atopічний дерматит, контактні дерматити). У фазі цвітіння амброзія виділяє велику кількість сапоніну, що викликає алергію у багатьох людей. У пилку містяться особливі білки - антигени Є і К, які проникають через слизову оболонку верхніх дихальних шляхів людини. При попаданні пилкового зерна на слизову оболонку, білки надходять у кров і лімфу. В результаті розвивається нежить, слезотеча, задишка, відчувається головний біль, підвищується температура, проявляються напади бронхіальної астми і втрачається працездатність. Амброзія виділяє ефірні масла (камфора, борнеол, пенен, гераніол, терпін та ін.), що викликають головний біль.

Алергени містяться також в насінні і листі амброзії. Вони можуть викликати у людей дерматити.

При знаходженні в осередку поширення амброзії, в тому числі при виконанні робіт із знищення карантинних рослин, необхідно захистити відкриті ділянки шкіри, очі, верхні дихальні шляхи. Необхідно вдягати щільний одяг з довгими рукавами і штанинами, захисні рукавиці. Не зайвою буде і зволожена ватно-марлева пов'язка. Після роботи необхідно вмитися чистою водою, прополоскати рот, горло, ніс, ретельно вмити руки з милом, прийняти душ.

Лікування алергії, спричиненої пилюком амброзії, тривале і не завжди успішне. ст. 50 Конституції України гарантує «право на безпечне для життя і здоров'я довкілля». Тому для реалізації конституційного права громадян необхідно прийняти і втілити в життя документ, який буде організовувати роботи, котрі забезпечать це право.

3. Методи ліквідації карантинних рослин

Враховуючи біологічні особливості амброзії та умови населеного пункту, для ефективної боротьби необхідно запровадити на території сільської ради окреме і комплексне застосування механічного, хімічного та фітоценотичного методів.

Метод «виривання з коренем» - виривання амброзії з коренем починаючи з початку вегетації до початку формування насіння (приблизно першої декади серпня.) З метою зменшення травмування, за 2-3 тижні до виривання потрібно скосити траву на території де планується виривання амброзії.

Метод косіння - дворазове скошування рослин амброзії з метою зменшення кількості пилюку безпосередньо перед цвітінням з середини липня до початку формування насіння (приблизно в перші декади серпня). Косіння в більш пізній період допускається лише за умови утилізації скошеної трави з насінням амброзії полинолистої.

«Метод збору урожаю» - косіння з утилізацією скошеного разом з насінням після закінчення цвітіння (в кінці вересня – жовтні) місяці. Даний метод основний на тому, що амброзія однолітня рослина, тому внаслідок збору і ліквідації насіння, вона може відновлюватись лише за рахунок насіння минулих років, але кількість старого насіння, котре проростає з кожним наступним роком суттєво зменшується.

Хімічний метод – застосування для обприскування рослин амброзії на засмічених ділянках безпечних засобів, які пригнічують ріст та розвиток амброзії або гербіцидів відповідно до Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні. Хімічний метод потрібно застосовувати до зав'язування насіння. Знищення рослини після появи насіння втрачає сенс. Потенційна небезпека гербіцидів, їх накопичення та забруднення довкілля викликає необхідність пошуку нових безпечних для навколишнього середовища та здоров'я людини засобів боротьби з амброзією

«Метод провокації» - розпушений ґрунт – ідеальне середовище для проростання насіння амброзії. Тому для провокації проростання максимальної кількості насіння амброзії полинолистої проводять луцення, або культивуацію верхнього шару ґрунту. Після проростання амброзії культивуацію повторюють доти, доки амброзія перестане проростати. Замість повторної обробки ґрунту можна кілька разів використати хімічний метод.

Фітоценотичний метод – після «методу провокації» висівання на цих ділянках багаторічних злаково-бобових травосумішей або газонних трав чи розстиланням газонних рулонів. Штучне створення зарослей багаторічних трав сприяє пригніченню росту амброзії полинолистої. Добре себе зарекомендувало

застосування суміші багаторічних злакових трав з бобовими, які розростаючись на другий-третій рік, практично повністю витісняють амброзію полинолисту з території. У зв'язку з тим, що багаторічні трави повільно ростуть в перший період вегетації, найбільш ефективним є поєднання попередньої обробки ґрунту для знищення вегетуючої амброзії з наступним посівом багаторічних трав і травосумішей в оброблений ґрунт.

Фітоценотичний метод буде значно ефективнішим, якщо в перші два-три роки розростання трав поєднати його з методом вириванням з коренем, або методом збору урожаю.

Підбір трав для посіву проводиться з урахуванням умов вирощування.

Для ефективної боротьби з карантинними рослинами необхідно не тільки комплексне застосування механічного, хімічного і фітоценотичного методів, а й підвищення відповідальності за неналежне утримання земельних ділянок їх власників та орендарів, прилеглої території – суб'єктів господарювання. Очищення власних земельних ділянок та прилеглих територій сприяє зменшенню площі розповсюдження карантинних рослин і зниження їх негативного впливу на довкілля.

Насіння амброзії полинолистої досить велике до 3-4 мм в діаметрі. Воно не поширюється вітром на великі відстані. Насіння може в великих кількостях поширюватись на великі відстані з дощовою та талою водою, насінням соняшнику та злаків. Тому одина з ефективних стратегій ліквідації амброзії полинолистої заключається в створенні на великих заражених територіях локальних «територій без амброзії». На цих територіях має бути максимально знищена амброзія і з кожним роком ця територія має розширюватись за рахунок прилеглих до неї територій. Цим можна максимально утруднити попадання нового насіння на вже очищені території.

4. Мета Програми

Мета Програми полягає у проведенні комплексу заходів по виявленню, локалізації та ліквідації вогнищ амброзії полинолистої та борщівника Сосновського на території Гірської сільської ради, зменшенні кількості випадків алергічних проявів від амброзії серед населення та профілактика опіків 1—3 ступенів внаслідок контакту з борщівником Сосновського, підвищенні ефективності виробництва сільськогосподарської продукції, посиленні уваги широких верств населення та громадськості до існуючої проблеми шляхом популяризації знань та роз'яснень щодо шкідливості бур'яну-алергену, приведенні в належний фітосанітарний, екологічний та естетичний стан території області, забезпеченні контролю за виконанням та проведенням заходів проти карантинного бур'яну підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності, посадовими особами та громадянами.

Створення саме системи обмеження поширення амброзії в майбутньому ґрунтується на тому, що насіння амброзії здатне проростати впродовж 40 років і одна рослина може дати до 100000 насінин. Знищення амброзії дуже затратна справа, тому не можна допустити повернення амброзії на очищені території.

5. Основні завдання Програми

Створення системи дій і взаємодії між органами влади, підприємствами всіх форм власності, громадськими організаціями і громадянами по ліквідації амброзії та інших карантинних рослин.

Забезпечення виконання та проведення заходів проти карантинних рослин підприємствами, установами, організаціями, закладами незалежно від форми власності та домогосподарствами і власниками та орендарями земельних ділянок.

Виконання КП «Горянин» та «Мартусівка» заходів щодо локалізації та ліквідації карантинних рослин в місцях їх розповсюдження із комплексним застосуванням механічного, фітоценотичного та хімічного методів.

Оснащення КП «Горянин» та «Мартусівка» необхідною кількістю спецтехніки, обладнання і персоналу для забезпечення ефективної боротьби з карантинними рослинами.

Привернення уваги населення та громадськості Гірської сільської територіальної громади до проблеми, пов'язаної із зараженням земель карантинними рослинами. Ознайомлення населення с. Гора, Мартусівка, Ревне та Затишне з карантинними рослинами та методами боротьби з ними.

З метою забезпечення збалансованих та комплексних заходів боротьби з амброзією полинолистою в найближчі роки пріоритетне значення має надаватись створенню електронної карти поширення амброзії і організація системи її щорічного оновлення.

Створення системи невідворотності покарання за невжиття заходів для знищення амброзії полинолистої.

6. Перелік заходів Програми

Перелік заходів Програми наведений у додатку.

7. Фінансове забезпечення Програми

Джерелами фінансування заходів Програми є: сільський бюджет, кошти підприємств, установ та організацій, а також інші джерела, не заборонені законодавством.

8. Очікувані результати виконання Програми

Реалізація Програми дасть можливість:

- створення системи контролю за станом розповсюдження амброзії полинолистої;
- зменшити площі зараження карантинними рослинами, в тому числі амброзією полинолистою;
- створити штучні фітоценози із багаторічних трав у вогнищах амброзії полинолистої, що зменшить вплив амброзії на людину як алергену та покращить фітосанітарний, естетичний стан території;
- зменшити кількість випадків алергічних проявів від амброзії полинолистої серед населення;
- протидіяти розвитку процесів деградації земель та погіршення якості

угідь, а також зберегти території у природному чи близькому до природного стані.

Додаток №1
до «Програми боротьби
з карантинними рослинами на
території Гірської сільської
територіальної громади на
2021-2025 роки»

Заходи
з виконання Програми боротьби з карантинними
рослинами на території Гірської сільської
територіальної громади на 2021-2025 роки

Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці
1	2	3
1. Забезпечення виконання та проведення заходів проти карантинних рослин підприємствами, установами, організаціями та закладами незалежно від форми власності		
Створення постійно діючої робочої групи по координації проведення робіт зі знищення карантинних рослин	2021 рік	Виконавчий комітет
Забезпечення організації проведення обстежень з метою створення та оновлення карт розповсюдження карантинних рослин з визначення їх площ	Щороку, травень-червень	Начальник Управління ЖКГ та КБ Гірської сільської ради, ініціативні жителі, волонтери.
Забезпечення організації проведення робіт щодо локалізації і ліквідації карантинних рослин у межах закріплених територій та у приватному секторі	Щороку, травень-жовтень	Виконавчий комітет, начальник Управління ЖКГ та КБ Гірської сільської ради, депутати на своїх округах.

<p>Залучення (до початку цвітіння амброзії) населення для проведення робіт зі знищення карантинних рослин та в разі не виконання робіт по знищенню карантинних рослин на своїх ділянках/садибах оголосити усне попередження, в разі повторного невиконання накладення штрафних санкцій порушникам</p>	<p>Щороку, травень-жовтень</p>	<p>Виконавчий комітет, начальник Управління ЖКГ та КБ Гірської сільської ради, депутати на своїх округах.</p>
<p>Направлення повідомлень в письмовій формі підприємствам, організаціям, установам та закладам про необхідність очищення від карантинних рослин відведених, закріплених та прилеглих територій</p>	<p>Щороку, квітень-травень</p>	<p>Виконавчий комітет, начальник Управління ЖКГ та КБ Гірської сільської ради</p>
<p>Проведення робіт зі знищення карантинних рослин у межах відведених, закріплених та на прилеглих територіях (у випадку відсутності можливості проведення робіт власними силами, укладення договорів на виконання робіт із спеціалізованими підприємствами)</p>	<p>Щороку, травень-жовтень</p>	<p>Керівники підприємств, організацій, установ, закладів</p>
<p>Узагальнення інформації, яка отримана від підприємств, установ, організацій та закладів про проведену роботу зі знищення карантинних рослин у межах відведених, закріплених та на прилеглих територіях</p>	<p>Щороку, жовтень</p>	<p>Виконавчий комітет</p>

Створення мобільної групи для виявлення порушень фіто-санітарного стану на території населеного пункту, затвердження графіку рейдів-перевірок по знищенню карантинних рослин благоустрою (із включенням представників громадськості)	Щороку, квітень-травень	Начальник Управління ЖКГ та КБ Гірської сільської ради, Виконавчий комітет, робоча група по координації проведення робіт зі знищення карантинних рослин
Проведення рейдів-перевірок по знищенню карантинних рослин	Щороку, травень - жовтень	Начальник Управління ЖКГ та КБ Гірської сільської ради, депутати на своїх округах.
Створення штучних фітоценозів на землях комунальної власності	Початок польових робіт - жовтень	Начальник Управління ЖКГ та КБ Гірської сільської ради
Організація проведення досліджень якісного стану фітоценозів, створених після посіву багаторічних трав з метою пригнічення амброзії	Вересень наступного після посіву року	Виконавчий комітет
Пошук нових безпечних для навколишнього середовища та здоров'я людини хімічних засобів боротьби з амброзією та випробування їхньої дії до масового використання	Постійно	Робоча група по координації проведення робіт зі знищення карантинних рослин, начальник Управління ЖКГ та КБ Гірської сільської ради
2. Виконання Управлінням ЖКГ та КБ Гірської сільської ради заходів щодо локалізації та ліквідації карантинних рослин в місцях їх розповсюдження із комплексним застосуванням методів боротьби з ними		
Забезпечення організації проведення обстежень закріплених територій з метою виявлення розповсюдження карантинних рослин з визначенням їх площ та методів боротьби	Щороку, травень-червень	Начальник Управління ЖКГ та КБ Гірської сільської ради, депутати на своїх округах, ініціативні жителі, волонтери.
За пропозиціями Управління ЖКГ та КБ Гірської сільської ради підготовка відповідних документів на фінансування робіт за визначеними методами	Щороку, до затвердження бюджету Гірської сільської ради	Виконавчий комітет

Забезпечення організації проведення робіт щодо ліквідації карантинних рослин на закріплених територіях: - I-ше скошування - II-ге скошування - косіння з утилізацією скошеного	Щороку: травень-червень липень - початок серпня друга декада серпня-жовтень	Начальник Управління ЖКГ та КБ Гірської сільської ради
Поновлення порушених ділянок у місцях проведення земляних робіт при будівництві, ремонті, реконструкції комунікацій посівом газонних трав (травосумішей)	Постійно	Начальник Управління ЖКГ та КБ Гірської сільської ради, Виконавчий комітет, спеціаліст – інспектор з благоустрою Гірської сільської ради
Обробка засобами боротьби з амброзією безпечними для навколишнього середовища та здоров'я людини	Щороку	Начальник Управління ЖКГ та КБ Гірської сільської ради
Посів, підсів конюшини білої	Щороку	Начальник Управління ЖКГ та КБ Гірської сільської ради
3. Оснащення Управління ЖКГ та КБ Гірської сільської ради необхідною кількістю спецтехніки та обладнання, персоналу для забезпечення ефективної боротьби з карантинними рослинами		
Придбання техніки для передпосівної підготовки ґрунту	По необхідності	Начальник Управління ЖКГ та КБ Гірської сільської ради
Придбання обладнання для посіву трав	По необхідності	Начальник Управління ЖКГ та КБ Гірської сільської ради
Придбання оприскувачів	По необхідності	Начальник Управління ЖКГ та КБ Гірської сільської ради
4. Привернення уваги населення та громадськості с. Гора до проблеми, пов'язаної із зараженням земель карантинними рослинами		

Інформаційні кампанії (листівки на дошках оголошень та інформаційних ресурсах Ради) для широкої пропаганди серед населення і суб'єктів господарювання важливості проведення заходів по знищенню карантинних рослин	Щороку, квітень-жовтень	Сільська рада, ініціативні жителі, волонтери, Начальник Управління ЖКГ та КБ Гірської сільської ради
Систематичне висвітлення на дошках оголошень та на інформаційних ресурсах Ради виконання заходів щодо боротьби з карантинними рослинами та своєчасне попередження населення про формування небезпечної аероалергенної обстановки в населених пунктах	Щороку, квітень-жовтень	Сільська рада, ініціативні жителі, волонтери, Виконавчий комітет, Начальник Управління ЖКГ та КБ Гірської сільської ради
5. Ознайомлення з карантинними рослинами та методами боротьби з ними у навчальних закладах населених пунктів ради		
Запровадження просвітницьких проектів у навчальних закладах про шкоду карантинних рослин для здоров'я людей та про заходи з їх ліквідації	Щороку	Виконавчий комітет, Начальник Управління ЖКГ та КБ Гірської сільської ради

Калькуляція обробки площ засмічених амброзією полинолистою механічним методом у населених пунктах (тримером)

Система комплексного контролювання амброзії полинолистої, як і інших бур'янів на необроблюваних землях повинна проводитися з врахуванням їх функціонального призначення і використання та повинна бути екологічно безпечною. Вибір способів знищення амброзії крім функціонального призначення території і санітарно-гігієнічних вимог до них, визначається розмірами ділянки і доцільністю використання на ньому техніки. На землях з високими і дуже високими санітарно-гігієнічними вимогами (землі навколо житлової забудови, громадських будівель, тваринницьких ферм, парки, стадіони, спортивні площадки, промислові території і інші) виключене застосування гербіцидів. Тут амброзія знищується шляхом виполювання, ручного видалення або скошування. Скошування проводиться садовим бензиновим тримером. Скошувати слід по можливості нижче тому, що при високому зрізі амброзія на уцілілій частині стебла здатна сформувати бічні

гілки, на яких утворюються генеративні органи. Чим пізніше проведена ця робота, тим менша ймовірність утворення на рослинах бічних гілок. Але надто пізно, після бутонізації, скошування не бажане тому, що в цей час амброзія може утворити пилок – причину алергійних захворювань і навіть утворити стигле насіння. Операції по механічному знищенню амброзії протягом вегетаційного періоду звичайно доводиться повторювати кілька разів. Калькуляція витрат на роботи по знищенню амброзії полинолистої механічним методом розраховується, виходячи з викошування комбінованих площ тримером.

Секретар ради

Людмила ШЕРШЕНЬ